

правом людини, без нього втрачають усілякий сенс інші її права — на свободу, на здоров'я, на власність, на безпеку, на опір гнобленню.

Література:

1. Конституція України: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Богатирь В.В. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. — К.: «Центр учбової літератури», 2012. — 1024 с.
3. Гладун З. Право людини на життя і проблеми його юридичного забезпечення в Україні / З. Гладун // Український часопис прав людини. — 1995. — №1. — С. 47-54.
4. Домбровська О. Зміст конституційного права на життя людини та громадянина / О. Домбровська // Право України. — 2002. — №5. — С.37-41.
5. Домбровська О. Забезпечення реалізації суб'єктивного права на життя людини: (теоретико-правовий аспект) / О. Домбровська // Підприємство, господарство і право. — 2003. — №3. — С. 98-101.
6. Малишев О.В. Право людини на життя: конституційно-правовий аспект / О.В. Малишев // Економіка. Фінанси. Право. — 2005. — №3. — С.30-34.
7. Мацегорін О.І. Цивільно-правова природа права на життя / О.І. Мацегорін // Часопис Київського університету права. — 2008. — №1. — С.101-106.

Халявко В.

(наук. кер. — ст. викл. Потапов О.М.)

*студентка V курсу психолого-педагогічного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка*

ПРАВО НА СВОБОДУ СВІТОГЛЯДУ І ВИРО- СПОВІДАННЯ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Світогляд — це система найзагальніших уявлень, поглядів, понять щодо світу, який оточує людей, щодо природи, людини та суспільства в їх цілісності і взаємозалежності, їх сутності, походження, закономірностей існування й розвитку. Серцевиною світогляду є філософські погляди. Тому світогляд і думка — це споріднені категорії, а отже, право на свободу світогляду є власне одним із різновидів права на свободу думки.

Свобода світогляду означає право мати власні погляди на природу, людину і суспільство та змінювати їх, сповідувати релігію або бути атеїстом, не бути примушеним з боку держави або інших суб'єктів суспільних відносин до певного світогляду і ставлення до релігії, а також право виховувати дітей відповідно до своїх власних переконань та релігії. Адже церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа — від церкви [1, с.133-134].

Згідно ст. 35 Конституції України кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культу і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність.

Ніхто не може встановлювати обов'язкових переконань і світогляду. Не допускається будь-яке примушування при визначенні громадянином свого ставлення до релігії, до сповідання або відмови від сповідання релігії, до участі або неучасті в богослужіннях, релігійних обрядах і церемоніях, навчання релігії.

Батьки або особи, які їх замінюють, за взаємною згодою мають право виховувати своїх дітей відповідно до своїх власних переконань та ставлення до релігії.

Здійснення свободи сповідувати релігію або переконання підлягає лише тим обмеженням, які необхідні для охорони громадської безпеки та порядку, життя, здоров'я і моралі, а також прав і свобод інших громадян, встановлені законом і відповідають міжнародним зобов'язанням України. Ніхто не має права вимагати від священнослужителів відомостей, одержаних ними при сповіді віруючих [3, с. 274-275].

Відповідно до Статті 4 Конституції України «Рівноправність громадян незалежно від їх ставлення до релігії» громадяни України є рівними перед законом і мають рівні права в усіх галузях економічного, політичного, соціального і культурного життя незалежно від їх ставлення до релігії. В офіційних документах ставлення громадянина до релігії не вказується.

Будь-яке пряме чи непряме обмеження прав, встановлення прямих чи непрямих переваг громадян залежно від їх ставлення до релігії, так само як і розпалювання пов'язаних з цим ворожнечі й ненависті чи ображення почуттів громадян, тягнуть за собою відповідальність, встановлену законом. Ніхто не може з мотивів своїх релігійних переконань ухилятися від виконання конституційних обов'язків. Заміна виконання одного обов'язку іншим з мотивів переконань допускається лише у випадках, передбачених законодавством України [2, с.97].

Також, згідно Статті 6 Конституції України державна система освіти в Україні відокремлена від церкви (релігійних організацій), має світський характер. Доступ до різних видів і рівнів освіти надається громадянам незалежно від їх ставлення до релігії. Не допускається обмеження на ведення наукових досліджень, у тому числі фінансованих державою, пропаганду їх результатів або включення їх до загальноосвітніх програм за ознакою відповідності чи невідповідності положенням будь-якої релігії або атеїзму. Громадяни можуть навчатися релігійного вивчення та здобувати релігійну освіту індивідуально або разом з іншими, вільно обираючи мову навчання [4, с.279-280].

Окрім Конституції України право на свободу світогляду і віросповідання регулюється нормами Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації». Стаття 1 Закону визначає, що його завданнями є:

гарантування права на свободу совісті громадянам України та здійснення цього права;

забезпечення відповідно до Конституції України, Декларації про державний суверенітет України та норм міжнародного права, визнаних Україною, соціальної справедливості, рівності, захисту прав і законних інтересів громадян незалежно від ставлення до релігії;

визначення обов'язків держави щодо релігійних організацій; визначення обов'язків релігійних організацій перед державою і суспільством;

подолання негативних наслідків державної політики щодо релігії і церкви;

гарантування сприятливих умов для розвитку суспільної моралі і гуманізму, громадянської злагоди і співробітництва людей незалежно від їх світогляду чи віровизнання [4, с.278-279].

Загалом здійснення державної політики щодо релігії і церкви належить виключно до відання України. Церква (релігійні організації) в Україні відокремлена від держави. Держава захищає права і законні інтереси релігійних організацій; сприяє встановленню відносин взаємної релігійної і світоглядної терпимості й поваги між громадянами, які сповідують релігію або не сповідують її, між віруючими різних віросповідань та їх релігійними організаціями; бере до відома і поважає традиції та внутрішні настанови релігійних організацій, якщо вони не суперечать чинному законодавству.

Держава не втручається у здійснювану в межах закону діяльність релігійних організацій, не фінансує діяльність будь-яких організацій, створених за ознакою ставлення до релігії. Усі релігії, віросповідання та релігійні організації є рівними перед законом. Встановлення будь-яких переваг або обмежень однієї релігії, віросповідання чи релігійної організації щодо інших не допускається [5, с.75].

Релігійні організації не виконують державних функцій. Вони мають право брати участь у громадському житті, а також використовувати нарівні з громадськими об'єднаннями засоби масової інформації.

Релігійні організації не беруть участі у діяльності політичних партій і не надають політичним партіям фінансової підтримки, не висувають кандидатів до органів державної влади, не ведуть агітації або фінансування виборчих кампаній кандидатів до цих органів. Священнослужителі мають право на участь у політичному житті нарівні з усіма громадянами. Релігійна організація не повинна втручатися у діяльність інших релігійних організацій, проповідувати ворожнечу, нетерпимість до невіруючих і віруючих інших віросповідань.

Значущість для людини прав на свободу совісті, свободу самовизначення і самореалізації у духовній сфері в процесі соціологічного опитування підтвердили близько 90 % респондентів. Ці позитивні процеси, як і прагнення держави забезпечити повноцінну реалізацію гуманістичних

принципів свободи совісті в контексті вимог міжнародного права, є хронологічно першим свідченням духовного розкріпачення українського суспільства, його впевненого поступу шляхом демократії і свободи [6, с.74-75].

Отже, реальність будь-якого права людини залежить від дієвого механізму їхньої реалізації. В Україні основою такого механізму є національне законодавство, де чільне місце посідає Основний Закон нашої Держави – Конституція України, в якій у Статті 35 чітко визначено, що кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Тобто має право сповідувати будь-яку релігію, або не сповідувати жодної.

Література:

1. Калініченко О. Політичні гарантії права людини на свободу світогляду та віросповідання та їх правове забезпечення за законодавством України / О. Калініченко // Право України. — 2009. — №10. — С.132-138.
2. . Конституція України: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Малишко В. М. Конституційно-правове регулювання свободи віросповідання та релігійних відносин у зарубіжних країнах / В.М. Малишко // Держава і право. Юрид. і політ. науки: Зб. наук. пр. — 2002. — Вип.15. — С.94-100.
4. Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23 квітня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — №25. — С.278-284.
5. Скакун О.Ф. Теория государства и права: Учеб. для вузов / О.Ф. Скакун; Ун-т внутр. дел. — Х.: Фирма «Консум», 2000. — С.278-282.
6. Ярмол Л. Законодавство України про свободу світогляду, віросповідання та релігійні організації: зміни, що назріли / Л. Ярмол // Право України. — 2001. — №2. — С.73-76.

Кукіб Д.

(наук. кер. доц. Пивоварська К. Б.)

студентка V курсу історичного факультету

Полтавського національного педагогічного

університету імені В. Г. Короленка

ПРАВО ПРАЦІВНИКІВ НА ЗАХИСТ ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ЗА МІЖНАРОДНИМ ТА НАЦІОНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

Сьогодні основні права працівника визначаються нормами ст. 2 Кодексу законів про працю України [4]. Розвиток ринкової економіки і демократизація трудових відносин виявили потребу по-новому поглянути